

most recent material with a view to determining whether or not there have been changes in the regional and social structure of the corpus of personal names since the new law concerning personal names was promulgated in 1981 (coming into force in 1982), and a new and ambitious project which will exploit automatic data processing to study the forenames and surnames of the 6½ million people recorded in the Central Register of the Ministry of the Interior.

K. Ringgaard (udg.)

1. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog.
Århus 1987

EDB-ANALYSE AF PERONNAVNEFORHOLD I DANMARK

Af Georg Søndergaard

Dansk personnavneforskning har i dag bedre muligheder end nogensinde tidligere for at gennemføre studier af dansk navneskik. Takket være en komplet fortegnelse over alle danskeres navne og oplysninger om fødeår og fødested kan vi foretage meget detaljerede analyser af dansk personnavnepraksis i nyere tid. Det er et område, hvor dansk forskning i mange år har været stærkt forsømt, sammenlignet med vore nabolande. Således er det nu muligt at udarbejde et hårdt tiltrængt register over hele det danske slægtsnavnestof med oplysninger om de enkelte navnes hyppighed og geografiske fordeling i Danmark. Tilsvarende registranter findes kun ganske få steder i verden. Her kan nævnes den schweiziske *Familiennamenbuch der Schweiz*, det belgiske *Repertoire belge de noms de famille* og det største og mest udtømmende: *Nederlands repertorium van familiennamen*. Dette værk, der er baseret på en folketælling fra 1947 gennemgår i mange bind slægtsnavnerepertoiret i hver af Hollands 12 provinser med hyppighedsangivelser for hver kommune. Indtil nu er der udkommet 13 bind. Omkring det hollandske repertorium og dets tilblivelse gennem ca. 20 år er opstået en rig litteratur baseret på dette enestående materiale.

En tilsvarende dansk udgivelse kan på samme måde danne basis for specialundersøgelser af danske slægtsnavne, et emne der i nutiden får større og større interesse både i forskningen og i den interesserede offentlighed. Desuden vil den have værdi for sociologiske og personalhistoriske studier, samtidig med at den kan yde et værdifuldt bidrag til belysning af befolkningens bevægelser i Danmark i nyere tid. Bogens væsentligste formål er at præsentere det danske slægtsnavnekorpus i en overskuelig, formaliseret form, der vil kunne finde anvendelse på mange områder.

Hoveddelen i bogen består af en liste over de 10.000 almindeligste slægtsnavne med oplysning om deres fordeling på 13 regioner i Danmark, en opdeling, der stort set følger den nuværende amtsinddeling, jfr. eksemplet i tabel 1. Forekomsten er her angivet i absolutte tal, hvilket måske umiddelbart kan forekomme lidt misvisende på grund af den skæve befolkningsfordeling i Danmark. Den valgte opstillingsform viser dog også noget om tallenes indbyrdes relationer. Således kan man finde de egns-karakteristiske slægtsnavne ved at læse de enkelte kolonner "lod-ret", egn for egn.

For de navne, der i listen over de 10.000 almindeligste udviser en karakteristisk regional fordeling, er der i et særligt afsnit opstillet mere detaljerede oversigter over navnenes geografiske variation. Her er forekomsten sat i relation til befolkningstætheden, således at det anførte tal tydeligt viser de enkelte navnes egns-karakteristik.

Endelig er i bogens tredje del anført alle de ca. 64.000 slægtsnavne, der er medtaget. I denne oversigt er de navne markeret, der af Justitsministeriet er registreret som forbeholdte. I alt beløber det sig til ca. 500 sider i et stort format inklusive en indledning om de danske slægtsnavnes historie og resultaterne af moderne slægtsnavneforskning. I første omgang er der altså ikke tale om egentlige undersøgelser eller analyser, men om den praktiske tilrettelæggelse af et stort datamateriale med henblik på senere detailstudier.

Ud over at skildre et bestemt projekt (materiale, metoder osv.) er målet med denne artikel at yde et bidrag til problematikken om databehandling af vanskeligt kvantificerbart materiale. Det gælder både bearbejdningen af "bløde" data og formidlingen af resultaterne. I mit arbejde med dette helt nye datamateriale har jeg måttet tage stilling til en række fundamentale problemer vedrørende tilrettelæggelse, strukturering, fremlæggelse af resultaterne osv.: Hvilke informationer kan materia-

	Kbh. N.S.	S. Sj.	V. Sj.	Stor- strø-	Born- holm	Fyn	S. Jyll.	SV. Jyll.	Vej- le	V. Jyll.	Ar- hus	Vi- borg	N. Jyll.	Total
BAES	24	-	11	12	-	-	-	-	5	4	8	-	-	64
BAGER	157	36	56	19	53	108	14	22	27	22	240	29	136	919
BAGGE	340	92	74	116	-	74	9	6	38	18	56	14	9	846
BAGGER	320	42	43	70	3	49	39	22	55	26	105	41	81	896
BAGGESEN	104	7	6	-	-	12	1	15	7	6	14	-	83	255
BAHL	17	1	-	1	-	26	-	9	-	-	1	-	-	55
BAHN	40	29	25	9	4	3	-	1	2	1	12	-	2	128
BAHNSEN	68	3	11	6	1	30	70	8	13	3	79	7	1	300
BAHNSON	31	-	1	-	-	-	-	5	3	-	8	-	3	51
BAHR	51	-	1	5	-	16	22	1	42	-	14	1	1	154
BAHRT	30	2	3	-	-	6	26	2	-	1	-	-	-	70
BAJLUM	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53
BAK	477	25	46	44	17	122	54	64	142	257	728	894	600	3470
BAK-JENSEN	21	-	-	-	-	-	-	-	6	2	2	13	9	53
BAKKE	36	-	3	7	-	3	2	1	3	5	6	41	1	108
BAKKENSEN	1	1	-	-	-	-	9	43	-	2	2	-	-	58
BAKMAND	11	-	1	2	1	9	-	-	-	2	35	2	4	67
BAKMANN	12	-	-	1	-	4	2	-	-	7	54	1	3	84
BALLE	228	11	34	32	2	95	38	34	130	88	339	217	118	1366
BALLEBY	25	1	2	1	-	1	1	1	13	55	15	14	22	151
BALLEGAARD	30	2	6	8	1	5	7	-	132	12	84	-	2	289
BALLING	125	6	16	9	-	4	3	3	13	17	33	75	48	352
BALLISAGER	11	-	2	2	-	7	-	-	35	1	11	-	3	72
BALSBY	6	-	2	1	-	4	-	8	1	-	4	31	5	62
BALSLEV	179	3	3	22	-	61	2	17	13	6	43	13	10	372
BALSLEV	27	3	4	35	3	11	-	-	-	-	-	-	-	83
BALTSESEN	25	1	2	5	-	11	2	-	31	8	32	22	11	150
BALTZER	71	3	3	43	1	7	1	3	17	4	52	3	16	224
BALTZERSEN	67	1	6	14	1	2	2	-	17	1	34	17	10	172
BANDHOLM	10	-	6	-	-	6	-	2	-	-	4	-	28	56
BANG	875	41	67	190	4	460	95	165	125	205	534	149	363	3273
BANG-JENSEN	17	1	13	1	-	8	1	2	4	4	4	2	4	61
BANGSGAARD	36	8	4	-	1	11	5	6	9	14	7	107	5	213
BANK	78	2	1	-	-	19	4	47	200	109	26	9	9	504
BANKE	87	2	23	8	-	283	10	14	25	7	13	1	9	482
BARBESGAARD	10	-	-	-	-	-	-	-	3	41	4	-	-	58
BARDRAM	34	-	3	6	-	5	-	-	4	2	6	-	-	60
BARDRUM	74	2	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	80
BARFOD	190	6	5	3	3	24	4	5	5	-	28	-	4	277
BARFOED	106	8	-	9	-	21	2	-	1	1	11	-	7	166
BARFRED	34	3	1	-	-	7	-	-	-	-	-	-	1	113
BARGHOLZ	102	2	5	-	-	1	-	-	-	-	3	-	-	46
BARGISEN	17	1	5	2	-	1	5	53	28	10	8	-	-	130
BARGMANN	9	-	-	-	-	28	1	7	16	3	4	-	-	68
BARKHOLT	22	1	3	-	1	9	-	9	7	2	9	1	34	98
BARLEBO	10	-	-	1	-	41	-	-	3	-	-	-	-	55
BARLØSE	4	-	-	1	-	59	-	-	1	-	5	-	-	70
BARNBØB	24	1	8	1	-	27	2	9	-	2	2	-	-	76
BARRETT	32	-	-	-	-	22	1	8	2	2	27	36	19	149
BARRIT	18	2	1	-	-	-	-	-	49	-	6	-	3	79
BARSBALLE	1	-	-	-	-	-	43	6	-	-	3	-	-	53
BARSLV	18	1	-	2	-	6	2	-	3	19	24	13	13	101

Tabel 1

Udsnit af prøveside fra repertoriets første del, der viser den regionale fordeling af de 20.000 almindeligste slægtsnavne i Danmark. Tallene er absolutte tal.

let give os? Hvordan finder vi dem? Hvilken tolkningsramme skal de sættes ind i? Osv. Det er ikke erkendelsesteori men måske nok erkendelsespraksis.

Materiale

I efteråret 1985 skete der noget meget afgørende for dansk personnavneforskning, da Institut for Navneforskning ved Københavns Universitet fik overdraget et enestående personnavnemateriale fra Indenrigsministeriets afdeling for personregistrering, et udtræk af Det Centrale Personregister. Det omfatter ca. 6,5 millioner individer, nemlig alle der har været registreret i CPR siden dets oprettelse i 1968. CPR er opdelt i en række underregistre, af hvilke det vigtigste i denne sammenhæng er personregistret. Personregistret indeholder data om ca. 6,5 millioner personer. Heraf er de godt 5 millioner aktuelt bosatte personer i Danmark og Grønland. De resterende er personer, der efter 1. april 1968 er døde eller udvandret/forsvundet. Foruden de aktuelle data indeholder registret historiske navne-, adresse- og civilstandsoplysninger, der opbevares i ca. 3 år. Materialet er endnu ikke gennemgået grundigt, og man har vel næppe oversigt over, hvordan en udtømmende undersøgelse af disse 6,5 millioner datasæt rimeligst kan udføres. Bare det at læse det hele igennem tager 18 timer for et relativt stort edb-anlæg. Det er informationsmængder af en størrelsesorden ud over det, humanister er vant til at arbejde med.

En kopi af materialet er deponeret på DOU, Datacentret ved Odense Universitet, hvor jeg sammen med civilingeniør Torben Møller Christensen har foretaget en gennemgang af efternavnematerialet. Det store materiale vil kunne danne grundlag for udtømmende undersøgelser af alle personnavne og deres statistiske fordeling på tid og sted. Man kan frasortere alle eksempler af et hvilket som helst navn og optælle dets forekomst i alle sogne i Danmark i alle årene fra slutningen af 1860'erne til 1985. Selv den ældste del af materialet er så omfattende, at det er statistisk repræsentativt, hvilket specielt er relevant for studiet af fornavnene. De store ændringer i navnebrug og navne-

valg, som er så karakteristiske specielt for bybefolkningen i 1800-tallet, kan tydeligt påvises i fornavnestoffet, jfr. eksemplet med navnet KNUD nedenfor. Vort fornavnerepertoire er betydeligt mindre end efternavnestoffet. Hvor vi har ca. 90.000 forskellige efternavne, er det tilsvarende antal for fornavne ca. 5000. Af dem er kun ca. 200 - 100 for hvert køn - relevante for detaljerede statistiske analyser. Kun ved de almindeligste fornavne vil man kunne finde tydelige mønstre i den statistiske fordeling over sted og tid. Som eksempel kan nævnes navnet KNUD, hvis udbredelse til forskellig tid viser et karakteristisk forløb. Under den nordiske navnerenæssance i begyndelsen af 1800-tallet genoptages brugen af det gamle danske navn KNUD. Det begynder i det oplyste borgerskab, først i København, og år 1900 er det stadig et typisk bynavn mest almindeligt i København. Herfra breder brugen af KNUD sig ud over landet, og i 1947 - to generationer senere - bliver den sidste dreng i København døbt Knud, medens KNUD på samme tid er blevet modenavn i Nordvestjylland jfr. Søndergaard (1986 b). Se figur 1-2.

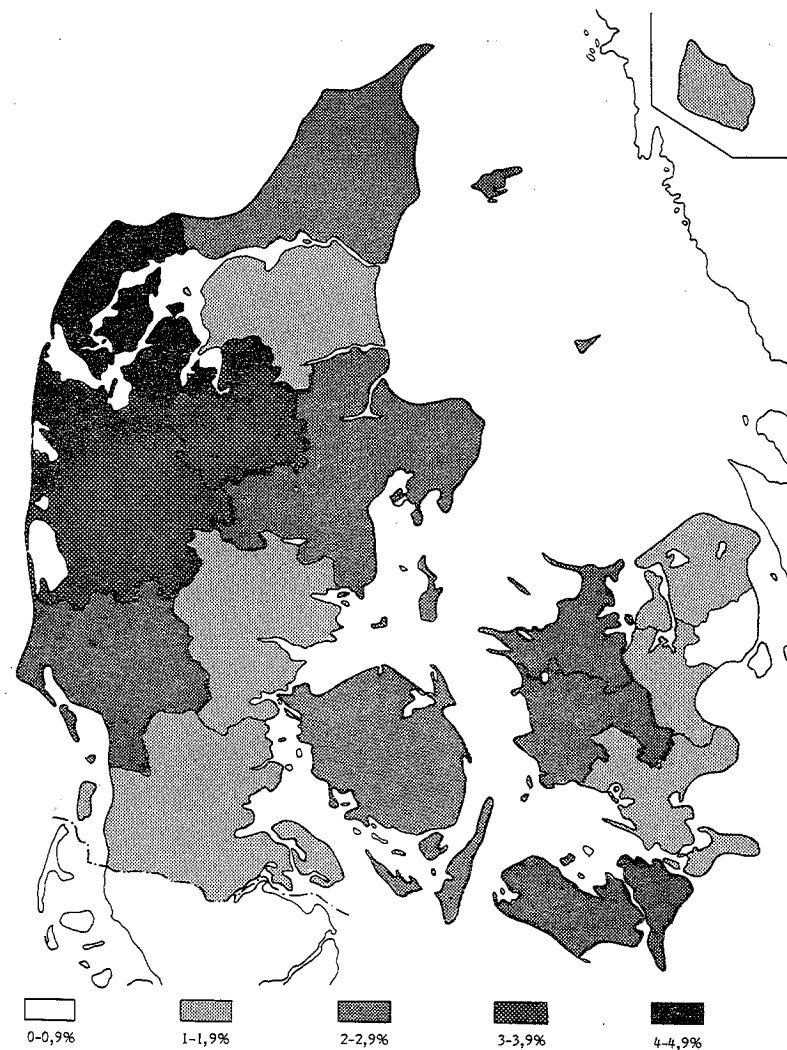
Et andet emne af stor interesse for personnavneforskningen er den sociale variation i navnevalg og navngivning. Sådanne mønstre kan findes flere hundrede år tilbage i tiden, og også i et nutidigt navnemateriale lader det sig påvise, se f.eks. Søndergaard (1979). I CPR findes der oplysninger hvoraf den sociale dimension indirekte fremgår, men sådanne data er ikke medtaget i grundudtrækket. Så den sociale variation i navngivningen lader sig ikke belyse ud fra det forhåndenværende materiale. Men for så vidt som modebevægelser er udtryk for en form for social variation kan fænomenet i hvert fald indirekte belyses ved detaljerede studier af fornavnestoffet.

Bevægelser og variation er ikke på samme måde påfaldende ved efternavne. Man kan sige, at hvor fornavne er varierende, er efternavne konserverende. Hvor fornavnenes brug varierer fra år til år og fra sted til sted, er mange efternavne ofte fast knyttet til bestemte egne af landet gennem mange generationer.

Figur 1

Den regionale variation i brugen af navnet KNUD i år 1900. Som følge af den nordiske navnerenæssance i 1800-tallet var KNUD ved århundredskiftet blevet moderne i byerne, først og fremmest i København.

Figur 2

Udbredelsen af KNUD i 1947, det første år hvor navnet slet ikke blev brugt i København, samtidig med at det var blevet modenavn i Nordvestjylland med en frekvens på op mod 5%.

Til gengæld er de meget mere forskelligartede og langt talrigere. Denne egnstilknytning kendes fra alle kulturer med tilsvarende slægtsnavneprincipper se således Addison (1978). Vedrørende danske efternavnes egnstilknytning henvises til Boldsen (1985) (de meget almindelige efternavne), Ejerslev (1949 og 1955) og til Søndergaard (1986 b) (de sjældnere efternavne).

Grundudtrækket.

Det oprindelige CPR-udtræk, i det følgende betegnet *grundudtrækket*, består af 6,5 mill. individposter indeholdende følgende datatyper om hver enkelt person:

1. Kode for køn
2. Fødsels-årstal
3. Fødestedskode (sognekode)
4. Nationalitetskode
5. Fornavn
6. Efternavn
7. Fødenavn (kun angivet for gifte kvinder, der bruger deres mands efternavn)

Se iøvrigt tabel 3.

Det udtræk, der ligger forud for grundudtrækket, indeholder yderligere datatyper, som ville have været relevante for undersøgelsen og som eventuelt senere vil kunne tilføjes grundudtrækket. Det gælder følgende:

Navnemarkering. I dette felt markeres forskellige mangler ved navnets repræsentation i CPR's tegnsystem. Se ndf.

Status. Med statuskoden markeres det om den enkelte person er levende og bosat i landet, død eller udvandret. Statuskoden er således nødvendig for at angive præcise tal for hvor mange personer der eksisterer med bestemte navne.

Bopælskode. Denne kode kan bruges til præcise beregninger af

5433	K187879825100	MARIE KIRSTINE	TRANBORG	
5434	K187886665100	JENSINE JOHANNE	NYBOE	
5435	K187843335100	ANNA KATHRINE	NIELSEN	
5436	K1878- 5100	KIRSTEN MARGRETE	HANSEN	
5427	K187805695100	KAREN	GRUNDAHL	NIELSEN
5438	K187802175100	AGNES MARIE PETREA	CHRISTENSEN	
5439	K1878- 5100	KAREN KRISTINE	PEDERSEN	
5440	K187884095100	KAROLINE MARIE	CHRISTENSEN	OVESEN
5441	K187874035100	KAREN	HANSEN	NIELSEN
5442	K1878- 5100	MARGRETHE	NICOLAISEN	
5443	K1878- 5100	SINE	CHRISTENSEN	BARFOD
5444	K1878- 5100	JOHANNE	KNUDSEN	
5445	K187884635100	ANE PETRINE	LARSEN	
5446	K1878- 5100	HELGA I	EWALD	
5447	K187877105100	INGEBORG	SCHWENSEN	KJÆR
5448	K187804795100	ELLEN MARGRETHE	SCHRAYH	
5449	K1878- 5100	KAREN M	HANSEN	
5450	K187889355100	ELSE	SØRENSEN	CHRISTOFFERSEN
5451	K187801015100	MARTHE ELSE ASTRID	JØRGENSEN	MØLGAARD
5452	K187889275100	KATHRINE	HEICH	
5453	K1878- 5100	BOLETTE FANNY	JENSEN	
5454	K187877145100	GERTRUD KRISTINE	CHRISTENSEN	
5455	K187875715100	HERESIA ELISE	LYNGE	LYNGE
5456	K187881895100	JULIE	MØLLER	
5457	K187875945100	KAROLINE VILHELMINE	SKAFTE	RASMUSSEN
5458	K187876315100	INGEBORG MARGRETHE	RASMUSSEN	

Tabel 2

Oversigt der viser postopbygningen i de enkelte individposter i grundudtrækket. I det CPR-udtræk, der ligger forud for grundudtrækket, har navnefeltene variabel længde, markeret ved et binært tal. Det har nødvendiggjort en omkodning af grundudtræk- ket til SPERRY's tegnsystem. I den omkodede version har felterne fået fast længde.

befolkningens bevægelser.

Vurdering.

En vurdering af grundudtrækkets videnskabelige dokumentationsværdi må tage sit udgangspunkt i en afvejning af fordele og ulemper. Fordelene er indlysende og ukomplicerede:

1. Materialet er maskinlæsbart, dvs. at det lader sig behandle af et traditionelt edb-anlæg. Det skal dog understreges, at den form, hvori det foreligger i CPR har nødvendiggjort en transformation af visse typer af data.

2. Materialet er et fuldstændigt korpus bestående af en hel befolknings navne, fordelt på enkeltindivider. Dette navnestof danner grundlaget for al officiel personregistrering i Danmark og må således betragtes som det mest vederhæftige der findes.

Ulemperne gælder først og fremmest de mange fejl og inkonsekvenser. Næsten alle former for fejl og mangler kan påvises i materialet. Alle data til CPR indlæses manuelt via skærmterminal (eller tidligere pr. hulkort) flere forskellige steder i landet. Og selvom manualen er omfattende og instruktiv kan indtastningsfejl, fejllæsninger, inkonsekvenser og mangler ikke undgås. I CPR-systemet findes naturligvis en række maskinelle fejlkontrolrutiner til sikring f.eks. af numeriske og logiske data. Men navnefejlterne i de enkelte individposter kan selvsagt ikke kontrolleres automatisk. Hovedprincippet i CPR-systemet er jo også at personnummeret er den overordnede identifikator og at navnet i denne sammenhæng er af mindre interesse. Det er vel også forklaringen på at man endnu ikke har gennemført en ajourføring af et edb-system, der snart er noget gammeldags og kun nødtørftigt tager hensyn til andre bogstavsystemer end det engelsk/amerikanske. Navnene i CPR har heller ingen juridisk betydning. Den officielle navneregistrering i Danmark findes i ministerialbøgerne på de enkelte sognekontorer.

En række af manglerne er maskinelt betingede. Det gælder det anvendte tegnsystem, der næsten ikke tillader brug af specialtegn. Faktisk findes der kun eet specialtegn i CPR: apostroffen, der bruges den som accent aigu, f.eks. i svenske navne som ALLÉN, BONNÉN o.a., der sommetider noteres ALLE'N, BONNE'N etc., sommetider ALLEN, BONNEN etc. De specialtegn, der savnes mest i CPR, er de svenske/tyske tegn Ä/ä og Ö/ö. I det danske slægtsnavnestof udgør tyske og tyskstavede navne en væsentlig andel, som sammen med en noget mindre svensk del er et karakteristisk træk ved dansk slægtsnavneskik.

I et specielt felt i CPR, betegnet NAVNEMARKERING kan anføres en kode, der markerer at det fulde navn ikke kan skrives maskinelt. Denne kode kan imidlertid ikke tjene som entydig dokumentation for fejlstavning af slægtsnavne. Dertil kommer at feltet ikke findes i grundudtrækket.

Endelig skal nævnes at der i CPR kun anvendes store bogstaver, noget der dog ikke har konsekvenser for navnematerialets forskningsmæssige værdi. Slagfejl og inkonsekvenser i stavemåde er overordentlig almindelige. Blot ved et flygtigt blik ned over listerne springer fejlene i øjnene. Det er det umiddelbare indtryk, at de mange fejl og inkonsekvenser er den væsentligste hindring for en ubetinget accept af materialets dokumentationsværdi.

Spørgsmålet om stavfejl er ganske vist svært at vurdere. Egennavne følger ikke de almindelige retskrivningsregler, og afvigende stavformer kan være valgt bevidst. Selv om der i den samlede opgørelse er 44 bærere af navnet FREIESLEBEN og 1 med FREISELEBEN kan det ikke ud fra det materiale, vi har til rådighed, afgøres om sidstnævnte form er en fejl. Ortografiske variationer er et væsentligt element i det danske slægtsnavnekorpus. Der er efternavne, der optræder i 3 eller 4 forskellige former. En række fejl er åbenbare:

tal

uvedkommende tegn

"*SØRENSEN"

"JENSEN," (i alt 126 forekomster)

blanke

ikke-egennavne

"AMTSSKATTERDSKENDELSE"

"IKKE INDBERETTET" (o.lign)

De kan frasorteres maskinelt, men en ikke uvæsentlig del lader sig ikke kontrollere ud fra formelle kriterier. Det gælder fejl af typen

FREDTED (for -STED)

LINDGEN (for -GREN)

24 *

1 *ANDERSEN
 1 *WINTHER
 5 -
 1 -NIELSEN
 1 /NIELSEN
 1 AAES-
 1 ACHEN MATHILDE
 1 ALFREDSEN, MARIE EMILIE/
 1 ANDERSEN'
 1 ANDERSEN, ELVIRA MARTE/R
 1 ANDERSEN, MARTHA SOFIE/H
 1 ANDERSENQ
 1 ANTOINETTE
 1 AVLSKARL-
 1 BAGGER,
 1 BAK T G PEDERSEN
 1 BAUMSGÅRD
 1 BECH, KIRSTEN MARIE/LARS
 1 BEHRNOT (for BEHRNDT?)
 1 BEIER T G THØGERSEN OG
 1 BENDIX, HANSEN
 1 BENDTSEN/ANDRESEN
 1 BERG, JETTE NISSEN
 1 BIELFELDT (for BIELEFELDT?)
 1 BIERBAUN (for BIERBAUM?)
 1 BIFBJERG (for RIFBJERG?)
 1 ÅADSEN (for MADSEN?)
 1 AIKKELSEN (for MIKKELSEN?)
 1 AKERAAN (for ÅKERMAN?)

Tabel 4

De mange fejl og mangler sætter deres umiskendelige præg på efternavnematerialet. Dette udvalg af kuriøse eksempler fra frekvensfilen SLNAFD taler for sig selv.

Her skal også nævnes de mange fremmede navne og den forvirring der gør sig gældende ved stavningen. Sommetider skrives navne og navneled sammen til eet ord, sommetider deles de. Ved fremmede navne skelnes der ikke konsekvent mellem for- og efternavn. Og så videre. Her er næsten alt tænkeligt. Vi har ingen nationale eller internationale konventioner, der sikrer ensartethed i bogstavering af navne fra fremmede sprog. Forskellige sprog har forskellig praksis, jfr. f.eks. slaviske navne, der kan bogstaveres efter en tysk eller en engelsk praksis. Og det til trods for at vi i Danmark faktisk har en autoriseret vejledning for stavning af russiske navne. Da grænsen mellem fejl og ikke-fejl således er umulig at drage præcist, kan der heller ikke fastsættes noget talmæssigt udtryk for forekomsten af fejl. I praksis vil en væsentlig del af de her nævnte problemer dog kunne klares maskinelt ved frasortering af følgende kategorier:

1. Personer, ikke født i Danmark
2. Personer uden dansk statsborgerskab
3. Personer født på Grønland
4. Navne med formelle (dvs. maskinelt sorterbare) fejl
5. Navneformer der kun forekommer 1 gang i det samlede materiale (ca. en trediedel af det samlede antal forskellige ca. 30.000 navne).

Teori

Den kvantitative databehandling er forholdsvis enkel: Først findes en række absolutte tal for hvert navn:

antal forekomster pr. region
 samlet antal forekomster

På grundlag heraf beregnes navnenes relative udbredelse i regionen som pct. af det samlede indbyggertal pr. region. For eksempel hedder 5.1% af alle i Storkøbenhavn og Nordsjælland Hansen, medens den tilsvarende procent for fynboerne er 11.1%. Dernæst beregnes navnets relative udbredelse i forhold til det samlede antal forekomster. Således bor 17.4% af alle Hansener på Fyn, medens det tilsvarende tal for Nordjylland er 5.1%. Forkla-

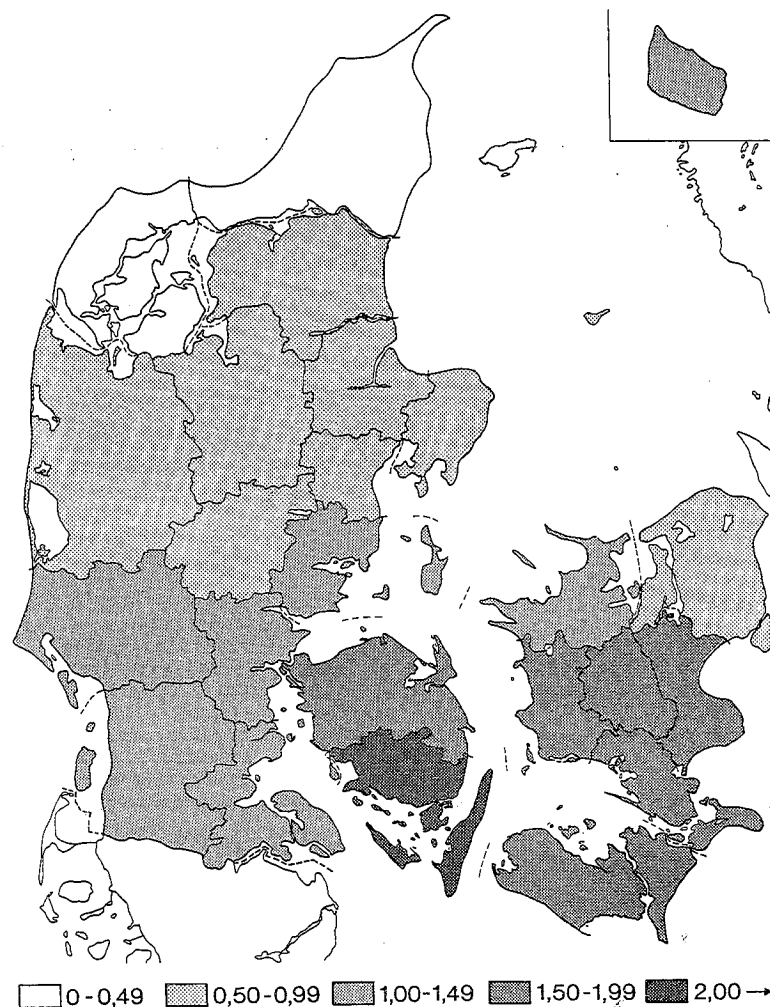
Egn	Indiv. pr. egn	Antal navne	N.-antal pr. egn	Indiv. i % af D.	N.-antal i % af D.	Relativ tæthed
København	789299	38345	4.8581	14.0105	11.4807	0.81
Fr. berg	119434	6032	5.0504	2.1200	1.8060	0.85
Gentofte	68831	3142	4.5648	1.2217	0.9407	0.76
Lyngby	36569	2093	5.7234	0.6491	0.6266	0.96
Gladsaxe	54716	3273	5.9817	0.9712	0.9799	1.00
Hvidovre	33159	2016	6.0797	0.5885	0.6036	1.02
Glostrup	86020	5623	6.5368	1.5269	1.6835	1.10
Tårnby	20473	1266	6.1837	0.3634	0.3790	1.04
Helsingør	80769	5172	6.4034	1.4337	1.5485	1.08
Hillerød	71440	5540	7.7547	1.2681	1.6587	1.30
Fr. sund	47784	3931	8.2266	0.8481	1.1769	1.38
Roskilde	91558	7262	7.9315	1.6252	2.1742	1.33
Køge	63510	7052	11.1037	1.1273	2.1114	1.87
Holbæk	97317	8713	8.9532	1.7274	2.6087	1.51
Kalundborg	37628	2959	7.8638	0.6679	0.8859	1.32
Ringsted	72589	8039	11.0746	1.2885	2.4069	1.86
Slagelse	110653	12104	10.9387	1.9641	3.6240	1.84
Næstved	71032	7610	10.7134	1.2608	2.2784	1.80
Vordingborg	50587	5883	11.6294	0.8979	1.7614	1.96
Nykøbing F	95146	9907	10.4124	1.6889	2.9662	1.75
Nakskov	72904	7716	10.5837	1.2940	2.3102	1.78
Bornholm	68473	5703	8.3288	1.2154	1.7075	1.40
Odense	236129	24611	10.4226	4.1914	7.3686	1.75
Svendborg	131677	15935	12.1015	2.3373	4.7710	2.04
Nyborg	50050	5640	11.2687	0.8884	1.6886	1.90
Assens	69004	7862	11.3935	1.2248	2.3539	1.92
Middelfart	38540	4155	10.7810	0.6841	1.2440	1.81
Sønderborg	75413	5213	6.9126	1.3386	1.5608	1.16
Gråsten	53696	3530	6.5740	0.9531	1.0569	1.10
Tønder	55519	3834	6.9057	0.9854	1.1479	1.16
Haderslev	97984	5037	5.1406	1.7392	1.5081	0.86
Ribe	71534	4790	6.6961	1.2697	1.4341	1.12
Esbjerg	93722	5035	5.3722	1.6636	1.5075	0.90
Varde	89078	5782	6.4909	1.5811	1.7311	1.09
Fredericia	48502	3147	6.4883	0.8609	0.9422	1.09
Kolding	71426	3893	5.4503	1.2678	1.1655	0.91
Vejle	102964	6353	6.1701	1.8276	1.9021	1.04
Horsens	135791	7676	5.6528	2.4103	2.2982	0.95
Herning	118567	4306	3.6317	2.1046	1.2892	0.61
Ringkøbing	75080	2568	3.4203	1.3327	0.7688	0.57
Holstebro	130121	3060	2.3516	2.3097	0.9161	0.39
Århus	291099	7809	2.6825	5.1671	2.3380	0.45
Odder	65613	2573	3.9214	1.1646	0.7703	0.66
Silkeborg	74055	2510	3.3893	1.3145	0.7515	0.57
Randers	145252	4511	3.1056	2.5783	1.3506	0.52
Grenå	60605	2567	4.2356	1.0757	0.7685	0.71
Viborg	128359	3656	2.8482	2.2784	1.0946	0.48
Skive	63460	1497	2.3589	1.1264	0.4482	0.39
Thisted	111533	2312	2.0729	1.9797	0.6922	0.34
Løgstør	80958	2181	2.6939	1.4370	0.6530	0.45
Ålborg	213348	6932	3.2491	3.7870	2.0754	0.54
Hobro	79997	2404	3.0051	1.4199	0.7197	0.50
Fr. havn	103998	3304	3.1769	1.8460	0.9892	0.53
Hjørring	133723	3555	2.6584	2.3736	1.0643	0.44
Hele landet	633593	333994	5.9286			

ringen er den, at HANS, der jo er baggrund for HANSEN, i mange hundrede år har været det almindeligste drengefornavn på Fyn. Derudover er der udregnet et tal, der sætter navnets forekomst i relation til befolkningstallet på den pågældende egn. Herved fås et numerisk udtryk for navnets relative tæthed i regionen. Dette tal, fordelings-tallet, udregnes på grundlag af to procentter: Procenten af alle bærere af navnet divideres med regionens procentdel af den samlede befolkning. Således bor 5,08 % af alle Hansener på Sydfyn og de sydfynske øer, medens procentdelen af den danske befolkning udgør 2,19 % for Sydfyn. Fordelings-tallet bliver her 2,04, altså dobbelt så stort som hvis HANSEN var jævnt fordelt ud over landet. I Himmerland er HANSEN- procenten 6,44 og befolkningsandelen 6,48%, således at fordelings-tallet bliver næsten 1 (0,92). Her er den relative tæthed altså næsten den ideelle.

En skildring af et fænomens udbredelse over tid og sted vil almindeligvis være baseret på numeriske data. I oplevelsen af et forhold som påfaldende eller markant ligger der vel altid et

Tabel 6

Oversigt over den regionale variation af forekomsten af navnet HANSEN i forskellige regioner i Danmark. Inddelingen af landet følger politikredsinddelingen (kolonne 3 i netværket, se tabel 5). I kolonne 1 er angivet det samlede antal registrerede personer i den pågældende region. I kolonne 2 det samlede antal bærere af navnet pr. region. I de følgende kolonner er tallene omregnet til relative tive tal af hensyn til sammenligneligheden. Kolonne 3 viser hvor stor en procentdel af det samlede antal personer i regionen der hedder Hansen. I kolonne 6 er anført et fordelings-tal, der viser afvigelsen fra normalfordelingen 1,00. Det udregnes ved division af procenttallet i kolonne 4 med procenttallet i kolonne 5. Jo mere et navn er koncentreret i en region, jo større bliver tallet.

Figur 3

Kort der viser den 24-delte opdeling af Danmark, der fremgår af tallene i kolonne 6 i tabel 5 og som er anvendt i navneudtrækket i tabel 7. Til illustration er vist fordelingen af navnet HANSEN på grundlag af tallene i tabel 7 (sidste kolonne).

Egn	Total pr. egn	Antal navne	N.-antal pr. egn	Total i % af D.	N.-antal i % af D.	Relativ tæthed
Kbh.-H.Sjæll.	1480574	81097	5.4774	26.2811	24.2809	0.92
Østsjælland.	153652	14365	9.3490	2.7274	4.3009	1.57
N.V.Sjæll.	125878	10755	8.5439	2.2344	3.2201	1.44
Midtsjæll.	83146	9136	10.9879	1.4758	2.7353	1.85
Vestsjæll.	116992	12759	10.9058	2.0768	3.8201	1.83
Sydsjæll.	113581	12634	11.1233	2.0161	3.7827	1.87
Bornholm	55735	4769	8.5565	0.9893	1.4278	1.44
Loll.-Falst.	169682	17729	10.4483	3.0119	5.3081	1.76
Sydfyn	140380	18994	12.1057	2.4918	5.0881	2.04
Nordfyn	380782	40780	10.7095	6.7591	12.2098	1.80
Ø.Sønderjyll.	170300	10654	6.2560	3.0229	3.1898	1.05
V.Sønderjyll.	80105	5081	6.3429	1.4219	1.5212	1.06
Ø.Jylland	171484	10469	6.1049	3.0439	3.1344	1.02
SV.Jylland	252919	15547	6.1470	4.4894	4.6548	1.03
Sydl.Ø.Jyll.	76862	4606	5.9925	1.3643	1.3790	1.01
Sydl.M.Jyll.	75234	3900	5.1838	1.3354	1.1676	0.87
Vestjyll.	297709	8981	3.0099	5.2845	2.6829	0.50
Nordt.Ø.Jyl.	428992	14361	3.3476	7.6148	4.2997	0.56
Nordt.M.Jyl.	216969	6870	3.1663	3.8513	2.0569	0.53
Djursland	83375	3246	3.8932	1.4799	0.9718	0.65
NØ.Jylland	122403	3847	3.1428	2.1727	1.1518	0.53
Himmerland	328872	10159	3.0890	5.8376	3.0416	0.52
NV.Jylland	176513	3822	2.1652	3.1332	1.1443	0.36
Vendsyssel	283861	8263	2.9109	5.0387	2.4738	0.49
Hele landet	5633593	333994	5.9286			

Tabel 7

Den regionale fordeling af navnet HANSEN fordelt på et 24-delt net. Kolonneopdelingen er den samme som i tabel 6.

statistisk aspekt selvom forholdet kan være vanskeligt at kvantificere. Et fænomen er ikke iøjnefaldende hvis det ikke forekommer i en vis udstrækning og med en vis tæthed. Selvom optælling og udregning af frekvens og fordeling jo er ganske elementære operationer, har en større samlet undersøgelse af slægtsnavnenes forekomst og indbyrdes fordeling været umulig indtil nu, simpelthen fordi materialet er så stort. Dette at finde frekvenstal og fordelingstal for et givet navn i en række specificerede regioner og sætte alle disse tal i relation til hinanden indbyrdes og til en række andre navnes frekvenstal ville være en umulighed, hvis ikke vi kunne tage moderne edb-teknik til hjælp. Så det er hævet over enhver tvivl at den statistiske side af undersøgelsen må gennemføres under videst mulig anvendelse af edb. Et af delmålene for denne undersøgelse er da også

at skaffe et indtryk af, i hvilken udstrækning statistiske metoder lader sig anvende ved indkredsningen af de egnskarakteristiske slægtsnavne. Naturligvis er der begrænsninger i anvendelsen af statistiske metoder på et så kompliceret psykologisk-sociologisk fænomen som personnavnebrug. Al frekvensanalyse kræver en betydelig arbejdsindsats, hvadenten det sker rent manuelt eller ved hjælp af edb. Desuden vil der altid være en fare for at man kommer til at nøjes med fænomener, som let lader sig optælle i stedet for fænomener, som er centrale for det problem man vil prøve at løse. Før eller senere i analysen må også de objektive data tolkes, og det er en subjektiv handling samtidig med at den er afgørende for de konklusioner man drager. De "objektive" data bag analysen kan let give et indtryk af at også konklusionen er objektiv. (Øyslebø 1978). I det omfang et fænomen lader sig præcisere og systematisere må det vel være rimeligt også at anlægge statistiske vurderinger af fænomenets forekomst i forskellige sammenhæng. Og det forhindrer vel heller ikke nogen i at fortolke tallene for at nå ind til en dybere liggende "virkelighed". Et andet argument må være at mange fænomener ikke umiddelbart opleves i nogen enkel og overskuelig sammenhæng. Først når tallene foreligger, kan der måske vise sig karakteristiske fordelingsmønstre. Et eksempel herpå er fordelingen af de almindeligste danske efternavne. Kun de allerfærreste har en fornemmelse af at et navn som HANSEN er 6 gange så almindeligt på Fyn som i Nordjylland. Humanisters traditionelle modvilje eller negative holdning over for naturvidenskabelige erkendelsesformer begrundes vel ofte i vanskelighederne ved at formalisere og afgrænse uklare eller svært definerede fænomener og i en principiel afstandtagen fra umiddelbart iagttagelige datas dokumentationsværdi. I forbindelse med navnene gør begge disse forhold sig gældende. Ovenfor er nævnt vanskelighederne ved at bestemme begrebet fejl og de deraf følgende problemer med at måle forekomsten.

Egnskarakteristik

Et interessant træk ved vore slægtsnavne er deres regionale variation, deres egnskarakteristik, som jeg har kaldt det. Der

er ganske vist mange uklarheder i forbindelse med begrebet egnskarakteristik. Man kan finde enkeltnavne med høj koncentration i meget begrænsede områder. De fleste eksempler på den slags navne er oprindelige stednavne: MARIEGAARD, TRÆHOLT (Vendsyssel), PRIMDAHL (Salling), ASFÆRG Randerseggen og Djursland), BROHOLM (Midtfyn og Sydvestsjælland) osv. Det er navne som tidligt er blevet slægtsnavne, f.eks. hvor landboer er flyttet ind til byen og har antaget den nye skik med fast efternavn. Et fint eksempel giver C. Klitgaard (1914-18) med navnet KJÆRULF. Ofte er det muligt at komme ud over enkeltnavne-niveauet. Selv i tilfælde hvor flere navne kan sættes i sammenhæng med hinanden har de sjældent noget fælles præg. Det gælder f.eks. en række navne, der er påvist som typisk lolland-falsterske: HOVMAND, LØYE, SUNKE, RINGSING, ROMME, KJÆP, KAMPER o. fl. a., se Søndergaard (1986 b). Det er en gruppe af gamle tilnavne påvist flere steder, f.eks. Olrik (1888) og Petersen (1902).

En regionsinddeling er en særlig form for formalisering, der er nødvendig for at kunne definere numeriske datas indhold. Ofte udgør det undersøgte materiale et kontinuum med ujævn fordeling af specifikke træk. Her er en inddeling eller strukturering særlig påtrængende. En inddeling kan være helt fakultativ. Men for så vidt som struktureringen sikrer en ensartet beskrivelse af alle træk, er struktureringsprincippet underordnet. Det vigtigste krav til en inddeling er at den lader sig bestemme entydigt. Dertil kan komme mere specifikke formålsbestemte krav, som f.eks.:

- krav om hensigtsmæssighed
- krav om indbyrdes sammenlignelighed mellem de enkelte enheder
- krav om tilpasning til karakteristiske fordelingsmønstre

Specielt skal her nævnes spørgsmålet om inddelingsniveau. Man må finde en rimelig balance mellem den stærkt udspecificerede opdeling og den meget forenklede men mere anskuelige opdeling. En inddeling i 50 kategorier er mere informativ men min-

dre anskuelig end en 10-delt inddeling. Det fremgår af en sammenligning mellem tabel 5 og tabel 6, hvor samme fænomen, udbredelsen af navnet HANSEN illustreres på to niveauer. Rent praktisk er dette problem løst ved hjælp af et særligt tabelværk (se eksemplet i tabel 2), der er udarbejdet på grundlag af den officielle administrative inddeling af Danmark. Problemet med at finde en adækvat struktur kan forekomme næsten uløseligt, når det gælder fænomener, man ikke kender på forhånd. En struktur eller en systematik forudsætter jo en apriorisk viden om det, man vil undersøge. Og den viden kan man kun erhverve ved at bruge en adækvat strukturering. Her gælder vel princippet om det "kvalificerede gæt". Og så må man ved gentagne indkredsninger af det fænomen, man vil undersøge, præcisere eller tilpasse den ramme eller den struktur, det skal sættes ind i.

Edb-procedure

I grundudtrækket foreligger det store navnemateriale helt usystematiseret, i hvert fald set fra et navneforskningssynspunkt. De enkelte individposter er ganske vist ordnet, men det er sket på grundlag af sekundære kriterier som fødeår og køn (alle kvinder født før år 1900, alle mænd født fra 1930 til 1939 etc.). For at gøre materialet brugbart i edb-anlægget var det derfor nødvendigt at bearbejde det på forhånd på forskellig måde. Med henblik på en detaljeret undersøgelse af det danske slægtsnavnekorporus er der foretaget en række sorteringer og optællinger. Først blev navnene i fornavnefeltet frasorteret samtidig med at gifte kvinders efternavne blev erstattet af navnet i det særlige fødenavnefelt. De forenklede individposter blev derefter sorteret alfabetisk, således at alle eksempler med samme navn blev samlet et sted. Derefter blev gennemført en sortering på sognekode, således at alle eksempler på samme navn i samme sogn blev samlet og optalt. På ni store filer er de næsten 140.000 forskellige navne sorteret alfabetisk og optalt sognevis, således at der til hvert navn er knyttet 2106 poster (1 for hvert sogn) med oplysninger om det samlede antal forekomster pr. sogn. Ud over disse omsorteringer er foretaget de forskellige udsorteringer der er omtalt nærmere ovenfor. Derved

Hellum	8417	0805	54	36	09	1174	80	09	Brønderslev
Ø.Brønderslev	8418	0805	54	36	09	1174	80	09	Brønderslev
Hallund	8419	0805	54	36	09	1174	80	09	Brønderslev
Ingstrup	8420	0835	54	36	09	1174	80	09	Brønderslev
Hiermitslev	8421	0835	54	36	09	1174	80	09	Pandrup
Sakum	8422	0835	54	36	09	1174	80	09	Pandrup
Alstrup	8423	0835	54	36	09	1174	80	09	Pandrup
Jetsmark	8424	0835	54	36	09	1174	80	09	Pandrup
Hune	8425	0835	54	36	09	1174	80	09	Pandrup
Gjøl	8426	0849	54	36	09	1174	80	09	Pandrup
Hjallerup	8427	0807	53	35	09	1174	80	09	Abybro
Mosbjerg	8428	0839	54	36	09	1174	80	09	Dronninglund
Bindselev	8429	0819	54	36	09	1174	80	09	Sindal
Elling	8430	0819	54	36	09	1174	80	09	Hirtshals
Totne	8431	0839	54	36	09	1174	80	09	Frederikshavn
Hørnsted	8432	0839	54	36	09	1174	80	09	Sindal
Åsted	8433	0813	53	35	09	1174	80	09	Sindal
Skærum	8434	0813	53	35	09	1174	80	09	Frederikshavn
Flade	8435	0813	53	35	09	1174	80	09	Frederikshavn
Gærum	8436	0813	53	35	09	1174	80	09	Frederikshavn
Byrum	8437	0825	53	35	09	1174	80	09	Frederikshavn
Hals	8438	0825	53	35	09	1174	80	09	Læsø
Vesterø	8439	0825	53	35	09	1174	80	09	Læsø
Sæby	8440	0847	53	35	09	1174	80	09	Sæby
Understed	8441	0847	53	35	09	1174	80	09	Sæby
Karup	8442	0847	53	35	09	1174	80	09	Sæby
Volstrup	8443	0847	53	35	09	1174	80	09	Sæby
Hørby	8444	0847	53	35	09	1174	80	09	Sæby
Torslev	8445	0847	53	35	09	1174	80	09	Sæby
Skæve	8446	0847	53	35	09	1174	80	09	Sæby
Albæk	8447	0847	53	35	09	1174	80	09	Sæby
Voer	8448	0807	53	35	09	1174	80	09	Dronninglund
Hellevad	8449	0807	53	35	09	1174	80	09	Dronninglund
Ørum	8450	0807	53	35	09	1174	80	09	Dronninglund
Dronninglund	8451	0807	53	35	09	1174	80	09	Dronninglund
Aså-Melholt	8452	0807	53	35	09	1174	80	09	Dronninglund
Skt.Catharinæ	8454	0821	54	36	09	1174	80	09	Hjørring
Skt.Hans	8455	0821	54	36	09	1174	80	09	Hjørring
Skt.Olai	8456	0821	54	36	09	1174	80	09	Hjørring
Ugilt	8457	0839	54	36	09	1174	80	09	Sindal
Tårs	8458	0821	54	36	09	1174	80	09	Hjørring
Sindal	8459	0839	54	36	09	1174	80	09	Sindal
Astrup	8460	0839	54	36	09	1174	80	09	Sindal
Bjergby	8461	0821	54	36	09	1174	80	09	Hjørring
Mygdal	8462	0821	54	36	09	1174	80	09	Hjørring
Horne	8463	0819	54	36	09	1174	80	09	Hirtshals
Asdal	8464	0819	54	36	09	1174	80	09	Hirtshals
Hirtshals	8465	0819	54	36	09	1174	80	09	Hirtshals
Tornby	8466	0819	54	36	09	1174	80	09	Hirtshals
Vidstrup	8467	0819	54	36	09	1174	80	09	Hirtshals
Skallerup	8468	0821	54	36	09	1174	80	09	Hjørring
Vennebjerg	8469	0821	54	36	09	1174	80	09	Hjørring
Rubjerg	8470	0829	54	36	09	1174	80	09	Løkken-Vrå
Lyngby	8471	0829	54	36	09	1174	80	09	Løkken-Vrå
Jelstrup	8472	0829	54	36	09	1174	80	09	Løkken-Vrå
Mårup	8473	0821	54	36	09	1174	80	09	Hjørring
Harritslev	8474	0829	54	36	09	1174	80	09	Løkken-Vrå
Rakkeby	8475	0829	54	36	09	1174	80	09	Løkken-Vrå
Frederikshavn	8476	0813	53	35	09	1174	80	09	Frederikshavn
Hirsholmene	8477	0813	53	35	09	1174	80	09	Frederikshavn

Tabel 5

Udsnit af den anvendte regionstabel, der bruges til inddeling af landet i regioner af forskellig størrelse. Ved at angive finhedsgraden (kolonnennummeret) kan man variere detailniveauet fra enkeltsovn til storamt. Udgangspunktet er sogneinddelingen, som er udtrykt i 4-cifrede talkoder. Fra denne mindsteenhed kan der så foretages andre inddelinger i større eller mindre regioner.

reduceres antallet af forskellige navne til ca. 94.000 og nærmer sig de 80.000, som et tidligere CPR-udtræk indeholdt, jfr. Søndergaard (1986 b). Til sidst er der sket en udsortering af alle engangsføremøder, ialt ca. 30.000 forskellige navne, en gruppe af ringe interesse og med mange fejl. Derved bliver det samlede antal forskellige efternavne reduceret til ca. 64.000.

Der er foretaget en speciel optælling ikke af navne, men af det samlede antal fødsler i hvert sogn. Resultaterne herfra er anbragt i et særligt tabelværk, der er nødvendigt i næsten alle søgninger og beregninger i materialet. På et tilsvarende sæt af filer er oplysningerne forenklet til to poster.

Endelig skal i denne forbindelse nævnes problemet med mellemnavne. I dette materiale er efternavnestoffet udskilt fuldstændig mekanisk på grundlag af feltopdelingen i grundudtrækket. Kun navne der er anført i efternavnefeltet og det særlige felt for gifte kvinders fødenavn (se tabel 2) er medtaget. Således er efternavne i fornavnefeltet (i navne som f.eks. UFFE ELLEMANN JENSEN eller NIELS HELVEG PETERSEN) udeladt. Der er nemlig en række metodiske problemer ved at skelne mellem efternavne og de såkaldte mellemnavne. Særlig kompliceret er det ved drenge- og piger- navne, hvor det ikke altid er muligt ud fra formelle kriterier at skelne de to kategorier fra hinanden. Næsten alle drenge- og piger- navne kan fungere som efternavne, f.eks.

76 AAGE	204 ADRIAN	95 ARENDT
353 ABEL	90 AHRENDT	81 ARENT
103 ABRAHAM	196 ALBRECHT	192 ARNDT
68 ACHTON	67 AMBROSIUS	95 ARNOLD
88 ADOLF	197 ANTHONY	55 ASLAK

Tallet angiver det samlede antal forekomsten af det enkelte navn; her er kun medtaget navne med mere end 50 forekomster. Rent maskinelt kan det altså ikke afgøres hvorvidt AAGE i et navn som NIELS AAGE NIELSEN skal registreres som efternavn el-

ler som fornavn (mellemnavn). Nu er AAGE jo betydeligt mere almindeligt som for- og mellemnavn end som efternavn, og ved opgørelser over totalforekomsten af enkeltnavne kan man eventuelt korrigere efternavnetallene med en faktor udregnet på grundlag af navnenes forekomst henholdsvis som fornavn og efternavn. F.eks. bliver korrigeringsfaktoren for AAGE kun 0,004.

Konklusion

Personnavneforskningen befinder sig jo i et grænseområde mellem de klassiske filologiske og historiske discipliner og nyere fagområder som sociologi og psykologi. Derfor er det nye edb-materiale største værdi at det relativt let lader sig anvende udfra skiftende synspunkter. Og de resultater der fremkommer ved en edb-behandling, kan sættes ind i varierende tolkningsrammer. Det mest spændende perspektiv er vel mulighederne for via slægtsnavnene at vise karakteristiske træk ved befolkningens, specielt landbefolkningens, livsmønstre, mobilitet og/eller tilknytning til egnen.

Særlig tydeligt er det ved de relativt sjældne navne, der ofte kun er repræsenteret i en enkelt egn af landet. Hovedreglen er at udbredelsen af de egnskarakteristiske slægtsnavne er meget ringe. Koncentrationen er stor og som regel breder et af den slags navne sig ikke længere ud end til naboregionerne, et tegn på en påfaldende stabilitet i befolkningens bevægelser. Selv om man med moderne teknik kan beskrive demografiske mønstre ned til mindste detalje, mister den meget eksakte dokumentation ofte en del af sin informationsværdi på grund af sin detaljerigdom. Her kan slægtsnavnemønstrene tjene som en nyttig illustration, en anskueliggørelse af komplicerede forhold.

Bibliografi

- Addison, William, 1978: Understanding English Surnames. London.
- Amager-Registret (Register van Amack). Navnelister fra Christian II's tid vedrørende den nederlandske amagerkoloni ved Mogens Strunge. 1958. København.

Boldsen, Jesper, 1985: Geographical distribution of selected surnames in Jutland. Aarhus. (Department of theoretical statistics, Institute of mathematics, University of Aarhus. Research reports 128).

CPR-instruks, 1985.

Dansk Navneskik. Betænkning afgivet af den af Justitsministeriet den 4. maj 1898 nedsatte Kommission ved Fredrik Nielsen, Axel Olrik & Johannes C.H.R. Steenstrup. 1899. København.

Ejerslev, M.P., 1946: Slægtsnavne på Mors. I: Morsingboen 9.

- 1951: Slægtsnavne på Mors. I: Sprog og Kultur 10.

Familiennamenbuch der Schweiz. 1940-1941. Zürich.

Jodogne, Omer, 1956-1964: Repertoire belge de noms de famille 1-2. Louvain.

Meldgaard, Eva Villarsen, 1984: De danske slægtsnavnes historie i nyere tid. I: Studia Anthroponymica Scandinavica 2.

Nederlands Repertorium van familiennamen. Uitg. door de Naamkundecommissie v.d. Kon. Ned. Akad. v. Wet. onder red. P.J.Meertens 1 -, 1963 ff. Assen.

Olrik, Axel, 1898: Falsterske Tilnavne fra Idestrup Sogn. I: Dania 5.

- 1906: Falster- og Laalandske Tilnavne. (Utrykt manuskript. Dansk Folkemindesamling, København).

Petersen, P., 1902: Lolland-Falsters Navnebog indeholdende Bondestandens Tilnavne især fra 16 til 19 Aarhundrede. København.

Stavning af russiske stednavne. Dansk Sprognævns pjece.

Søndergaard, Georg, 1979: General outline of a computational investigation of Danish naming practice. I: Onoma 23.

- 1986: Navne i Odense gennem 200 år. I: Profiler. Nordisk Institut 1966-68. Odense.

- 1986: Egnskarakteristiske slægtsnavne i Danmark. I: Studia Anthroponymica Scandinavica 4.

Thomsen, Alfred, 1945: Vore slægtsnavne. En undersøgelse af vore slægtsnavnes oprindelse og fordeling med særligt henblik paa sen-navnene. København.

Øyslebø, Olaf, 1978: Stil- og sprogbrugsanalyse. Oslo.